

ABIGAIL ADAMS (1744-1818)

Een 'onafhankelijke' First Lady

In de HBO-miniserie *John Adams*, over het leven van de tweede Amerikaanse president, blijft diens echtgenote Abigail Adams op de achtergrond. In de realiteit was dat anders. 'Denk om de vrouwen', zo briefde ze haar man in 1776. De belezen tweede First Lady én moeder van de zesde president (John Quincy Adams) was een feministe pur sang.

DOOR ELIANE VAN DEN ENDE

'Mrs. President', werd Abigail Adams wel genoemd. In de coulissen was zij immers de betrouwbare raadgeefster naar wie John Adams luisterde. Vele van zijn politieke ideeën waren zeker vooraf met haar doorgepraat en allicht zelfs door haar ingegeven. Ze hield er bijvoorbeeld uitgesproken opinies over de afschaffing van de slavernij op na en ijverde hevig voor vrouwenrechten.

"Ik verlang naar het moment dat jullie de onafhankelijkheid uitroepen", schreef ze op 31 maart 1776 aan haar man, die op dat moment met een aantal anderen de Declaration of Independence aan het opstellen was. "(...) Denk bij het uitschrijven van wetten aan de vrouwen, en wees generieuzer dan je voorgangers. Leg niet zo'n onbepaalde macht in de

handen van de mannen. Denk eraan dat alle mannen tirannen zouden zijn als ze zouden kunnen. Als er geen speciale zorg wordt besteed aan vrouwen, dan zijn we vastberaden om een rebelle uit te roepen en we zullen ons niet houden aan wetten waarin we geen stem of aandeel hebben gehad."

John Adams schreef zijn vrouw op 14 april een brief terug: "Met jouw merkwaardige opvatting over de nieuwe wetten moet ik alleen maar lachen", luidt het gekscherend. "(...) We zouden wel gek zijn om die 'masculiene structuren' op de helling te zetten." Maar hij schrijft ook: "Jouw brief was de eerste wenk dat, na de negers en de indianen, de ontevredenheid ook is gegroeid bij een andere 'stam', talrijker en machtiger dan de rest. Het compliment klinkt erg grof, maar je bent zo'n brutaal bekje... Je weet even goed als ik dat wij mannen alleen in naam tirannen zijn."

Een politieke love story

Humor en kameraadschap waren het cement tussen Abigail en John Adams. Het was een huwelijk op afstand: vaak zagen de twee elkaar maanden niet en regeerde de eenzaamheid. Ook enkele familietragedies troffen het koppel diep. Maar Abigail was gek op John en John was gek op haar. Het was 'a great love story', beweren Amerikaanse historici.

'Le coup de foudre' moet het geweest zijn, toen John Adams met zijn vriend op bezoek ging bij de Smiths en daar een 17-jarige, verlegen brunette zag zitten, weggedoken in een boek. Haar nieuwsgierige aard en belezenheid spreekt uit de tientallen bewaarde brieven, de enige expressiemogelijkheid van een

vrouw in die 'verlichte' 18de eeuw. Zelf zei Abigail: "Het was mode om vrouwen die wilden bijleren te ridiculiseren."

De middelste van drie dochters van een protestantse priester groeide op in een milieu aan de Oostkust waar boeken - en niet alleen de Bijbel - een vooraanstaande plaats innamen. De puriteinse geloofsopvatting die het gezin aanhing legde de nadruk op de zin voor verantwoordelijkheid en moraliteit van elke mens, op het gelijkheidsbeginsel ook. Abigail weigerde later dan ook zwarte slaven te werk te stellen. De kleurlingen die ze in dienst nam, waren vrij. Een kleine zwarte jongen stuurde ze naar een school omdat ook hij recht op een opleiding had.

Feminisme was Abigail Adams ook niet vreemd: "Vrouwen moeten zich niet onderwerpen aan wetten die niet in hun belang werden opgesteld, vrouwen moeten zich niet tevreden stellen met alleen maar de kompaan van hun echtgenoot te zijn, vrouwen moeten zichzelf opvoeden en erkend worden voor hun intellectuele capaciteiten en als zodanig invloed uitoefenen op hun mannen en kinderen."

Evenwaardig

Vanaf haar huwelijk - ze was twintig toen ze trouwde - met John Adams, een beginnende advocaat met weinig bagage, gedroeg Abigail zich als een evenwaardige partner. John erkende haar politiek inzicht. Hun briefwisseling, die tussen haakjes ten grondslag lag aan veel liedjes in de Broadway-musical 1776, getuigt van groot wederzijds emotioneel en intellectueel respect. Adams verontschuldigde zich vaak tegenover zijn vrouw

voor zijn ijdelheid en bedelde om haar goedkeuring.

Een jaar na hun huwelijk verzetten Adams zich tegen de 'Stamp Act', de belastingen die Engeland aan zijn kolonie oplegde. Het betekende het begin van de rebelle en de onafhankelijkheidsoorlog, die in 1776 tot de 'Declaration of Independence' en de afscheuring van het Britse rijk leidde.

Tijdens de maandenlange afwezigheid van Adams voor politieke besprekingen in Philadelphia, Pennsylvanië en later in Europa, zorgde Abigail thuis in Massachusetts voor de boerderij

De echtgenote van de tweede VS-president weigerde slaven in dienst te nemen en ijverde al vroeg voor vrouwenrechten

en voor de vijf kinderen - het zesde was dood geboren. Aan haar echtgenoot schreef ze door-dachte, intelligente brieven, soms blijend en vinnig over de mensen die ze ontmoette. Dat maakte Abigail tot een ideale 'compagnon de route' voor de politieke denker John Adams, de diplomaat ook die geld voor een nieuwe natie moest trachten te vinden.

Het kille Witte Huis

Abigail was de eerste First Lady die haar intrede deed in het pas gebouwde Witte Huis, "een tochtig en vochtig kot". Helaas vond ze niemand die in de omringende bossen hout wilde gaan hakken om in de kachels te verstoken.

Tytus veldde Abigail op haar 74ste. Haar laatste woorden waren: "Do not grieve, my friend, my dearest friend. I am ready to go. And John, it will not be long." John Adams stierf acht jaar later. Ze liggen samen begraven in Quincy, Massachusetts, een stadje genoemd naar de politieke actieve familie langs haar moeders kant.

De miniserie *John Adams* won vier Golden Globes en dertien Emmy Awards. Ze is gebaseerd op de biografie van David McCullough, die er een Pulitzerprijs voor won. De serie wordt op dinsdag 22 maart in avant-première vertoond in Kinopolis Gent, Leuven en Kortrijk. De vertoning vindt plaats in het kader van 'De nacht van de geschiedenis'

■ Laura Linney als Abigail naast haar man John in de HBO-miniserie *John Adams*.